TARTALOM

Előszó 5

I. rész

A magyar nyelv helye a világ nyelvei közt 11

I. Visszatekintés a magyar nyelvhasonlítás történetére 11
1. A finnugrisztika kialakulása 11
2. A finnugor—indoeurópai nyelvhasonlítás 21
3. A finnugor—indoeurópai ősrokonság kérdése és a finnugrisztika 27

II. A finnugor—indoeurópai nyelvhasonlítás módszertana 35
1. Szókincs, nyelvtani szerkezet, hangrendszer 35
2. A szókészlet rétegződése 38
3. Mit tudunk a magyar nyelv eredeti szavairól? 44
4. A szűkített és a másodfokú összehasonlító módszer elégtelensége 50
5. A magyar—latin nyelvhasonlítás módszere 55
6. A romanisztika módszerének alkalmazása a finnugor—indoeurópai nyelvhasonlításban 62
7. A magyar nyelv őstörténete 72
8. A paleolatinisztika 78

II. rész

Magyar—latin összehasonlító hangtan és alaktan 86

A) Hangtan 86
A hangsúly 86
A magánhangzó-rendszer 88
Az *a* és *ā* hang 94
Az *e* hang 99
Az *ē* hang 103

Az " hang 104
Az *ī* hang 107
Az *u* hang 109
Az *ū* hang 111
Az *o* hang 113
Az *ō* hang 123
A kettős magánhangzók 126
A mássalhangzó-rendszer 129
A *p* hang 133
a) Szó elején 134
b) Szó közepén 142
A *b* hang 144
a) Szó elején 146
b) Szó közepén 147
Az ie *bh* hangot folytató *f* hang 151
a) Szó elején 152
b) Szó közepén 157
A *t* hang 158
a) Szó elején 160
b) Szó közepén 168
A *d* hang 174
a) Szó elején 175
b) Szó közepén 179
Az ie *dh* hangot folytató *f* hang 184
a) Szó elején 185
b) Szó közepén 186
A *c* (=*k*) hang 187
a) Szó elején 187
b) Szó közepén 200
A *g* hang 200
a) Szó elején 201
b) Szó közepén 204
A *h* hang 210
A *qu* hang 213
a) Szó elején 214
b) Szó közepén 215
Az *r* hang 217
a) Szó elején 220
b) Szó közepén 222
Az *l* hang 228
a) Szó elején 228

b) Szó közepén ... 231
Az *s* hang ... 234
A *v* hang ... 245
a) Szó elején ... 246
b) Szó közepén ... 253
A *j* hang ... 255
a) Szó elején ... 255
b) Szó közepén ... 259
Az *m* hang ... 260
a) Szó elején ... 260
b) Szó közepén ... 268
Az *n* hang ... 271
a) Szó elején ... 272
b) Szó közepén ... 278
B) Alaktan ... 282
1. Az összehasonlító alaktanról ... 282
2. A kérdő és vonatkozó névmások ... 287
3. A mutató névmások ... 290
4. A tagadó és az igenlő szó ... 292
5. Egyéb határozószócskák ... 293
6. Prepozíciók és ragok, névutók ... 295
7. A személyes névmások ... 302
a) A magyar személyes névmások latin megfelelői ... 304
b) A magyar személyragok latin megfelelői ... 305
8. Az igeragozás ... 314
9. Őslatin eredetű igeidők ... 317
10. Igenézetek (aspektusok) ... 329
11. Névigék ... 341
12. A denominális igeképzők. A participiális igék ... 356
13. Egy összetett igealak ... 365
14. A praeverbiumos latin igék magyar megfelelői ... 366
15. A névszók alaktana ... 386
a) Vokativuszi alakok ... 389
b) Akkuzativuszi alakok ... 390
c) Többes számú (nominativuszi) alakok ... 392
d) A többes számú alakok *-k* jele ... 401
e) Határozói alakot folytató magyar névszók ... 402
f) Elhomályosult összetételek ... 408

16. Deverbális névszóképzők 414
17. Denominális névszóképzők 450

Függelék 507

1. Őslatin kori görög eredetű jövevényszavaink 507
2. A magyar és a török szókincs egyezései 518

A rövidítések jegyzéke 531
Utószó 534